

Igazgatók alkonya.

Az önműködő váltó. Mi lesz a váltós gyerekekkel. A villamosvasut vezetősége nyilatkozik.

Akiket a legutolsó héten a Lipót-körut tájé-
kára szólították a dolguk és félresandítottak egy
kicsinyt a Sólyom-utca felé, láthattak ott valami
különösebb olyat, amilyen még nem volt Pesten.
Ahol ott ring és remeg az ivlámpák fényében az
arany színű felsővezeték, oda most valami furcsa
skatulyát szereltek. Egy nyíl van rajta jobbra,
egy balra és ha olyan kocsi ment el alatta, ame-
lyik tovább szaladt a Berli-ni-tér felé, akkor ki-
gyulad a baloldali nyíl, ha meg a Sólyom-utca-
ba fordul a villamos, akkor megint jobbfelé mutat a
tábla. A vezetők pedig már messziről pucolják
maguk előtt a homályos ablakot, meresztgetik a
szemüket, hogy melyik felé mutat a skatulya, mert
most már a vezetőtől függ, hogy hová ugrik az
önműködő váltó acélnyelve.

Azelőtt a váltóállításához éppen csak annyi
köze volt a villamos kocsi vezetőnek, hogy ha meg-
állította a kocsit, odakiabáljon a váltósgyerekek-
nek, akik soha, még véletlenül sem álltak a he-
lyükön.

— Az ördög vigyen el benneteket, mért olyan-
kor játszottok, amikor nem kell?!

A Lipót-köruti gépezet helyén is egy ilyen
kis uniformisos fiú állt még két hét előtt, kerek
sapkában, fakópiros zászlócskával, rövid piszka-
vassal. Ma már jobbra-balra ugrik hangos csattanással a váltó, hozzá sem nyul senki. De azért
ez a mechanizmus sem megy végbe minden hivatalos beavatkozás nélkül. Mert ott áll a sarkon
egy bácsi, ellátva a tekintély minden kellékével:
egyenruhával, cvikkerrel és körülbelül nyolcvanöt
kiló testsúllyal. Hol a váltót nézi figyelemmel és
látható örömmel, hol a skatulyát. Odamentem
hozzá és megkérdeztem, hogy miért kell vigyázni
az „önműködő” váltóra.

— Elsősorban is kérem
— felelte — és mindenek-
előtt észlelnem kell a he-
lyes működést. Másodszor
is vigyáznom kell, hogy
senki se lépjen a sinre,
mert a váltó becsipheti a
lábát.

Ezért kell az ellenőr a
sarkon, a váltósfiu helyett.
És azért kell az önmű-
ködő váltó is, hogy ellen-
őr állhasson a sarkon.

Pedig azt mondják a
villamostársaságnál, hogy nem telik bele egy félév
és az összes váltókat így alakítják át. Ötven már
készben is van. Hát a sok inzolvens igazgató után
penzióba vonul a legnépszerűbb is: a váltóigaz-
gató. Mert ezt a nevet adta nekik már régen a
villamostársasági argó. Még egy félévig ott ülnek

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Igazgatók alkonya*

Forrás:

Bp
(Hely)

1925. 3. 8.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

385.85

Hely

Idő

"1925"

Személy

majd a szűk kis őrházukban, üres perceikben, a
friss Rinaldo Rinaldinivel vagy ott állnak az utca-
kereszteződéseknél, mint a forgalmi rendőrség
konkurrencsei, a piros zászlójukkal hadonászva.
Félév múltán azután felszerelik az önműködő
váltókat, sutbadobják a piszkálóvasakat, piros
zászlókat, rozszant olajlámpásokat és a kis igaz-
gató urak helyébe kerülnek a működést-észlelő
komor ellenőrök. Áll egy kisfiú a hatos villamos
végállomásánál. Ő intézi el, hogy a négyes villa-
mos nem fordul be a Gyár-utca-ba, hanem tovább
megy, egyenesen. Azt megszólítom, kérdem, nem
tudja-e, hogy mit csinál a sólyom-utcai váltó-
állító, most, hogy már feleslegessé vált a mun-
kája.

— Nem tudom kérem — mondja —, pedig én
is kíváncsi vagyok rá. Csakhogy ő nekem régi
elleniségem. Három hét óta nem beszélök vele.
Azt mondják, hogy máshol kapott váltót, egy
őregember helyén, aki most beteg.

Őregember a váltónál? Még ilyet nem hallot-
tam eddig. Habár a váltósgyerekek sem olyan
nagyon fiatalok, mint amilyeneknek látszanak.
A villamosvasut igazgatóságában a forgalmi osztály
főnöke, akihez felvilágosításért fordultunk a
váltóigazgatók jövőjét illetően, azt mondja, hogy
egy sincs köztük tizenhat évnél fiatalabb. Éppen
ezért a jövőjük nem is kétséges. Nagyobb részük
még legalább félévig a helyén marad. Egy másik
félévet, egy évet eltöltenek majd valahol a vasut
műhelyében. Ha betöltik a tizennyolcadik évü-
ket, kalauzok lesznek. Elbocsátani nem fognak
egyet sem.

Kérdeztük, hogy mint kalauzok, hogyan lehet-
séges az elhelyezkedésük, amikor ezidő szerint
az is annyi van, hogy némelyik kocsi-ra kettő is
kerül.

— Az addigra eligazodik — volt az orakulum
válasz.

Pedig nem mondhatni, hogy az érdekelték, a
váltósfiu éppen ilyen nyugodtan fogadják az uji-
tás tervét. Erről is beszélgettünk az egyikkel. A
nyugati pályaudvar környékén áll ez is, a Hitel-
bank fiókja előtt. Ugy hívják, hogy Kovács János.
Hogyan is hívhatnák másképpen? Kovács János-
nak hívják tehát, még valami szám is van a ke-
resztneve előtt, a hivatalos minőségében, hogy
össze ne tévesszék a többi kis Kovács Jánossal,
meg egy „e” betű is a neve után: mert, hogy ő
Erzsébetfalván született. Ez a szám és ez a betű
nagyon fontos dolog ám, mert ez a Kovács János
a világon semmi másban nem különbözik a
többi Kovács Jánostól...

— Az Isten tudja csak, mi lesz — kezdi. —
Felmondanak majd mindnyájunknak.

Megnyugtatom. Hogy éppen most jövök az
igazgatóságtól. Ott azt mondták, hogy nem kell
félteni, majd adnak mindenkinek állást.

Reználtan int a ma-
szatos kis kezével. Nem
szól egy szót sem. De
ebben a gesztusban benne
volt az egész rövid és
egyszerű életének világos
konzekvenciája. Kovács
János már tízéves korá-
tól megkeresi a maga ke-
nyerét, Kovács János
nem bizik másban,
mint a két gyenge keze
munkájában. Elmondja, hogy édesanyja él még,
dolgozik is, odahaza, Erzsébetfalván, két nővére
van, még egyik sem ment férjhez. Nincs oka a
panaszra. Megkeresik négyen, amire szükség van.

De annyit keresnek éppen és nem többet. Isko-
lába járt, négy osztályt az elemiben. Olvasni tud
jól: a kis gunyhójában a szűk fapadka felett ott
lóg az olajlámpás. Este, ha már kevés villamos
jár, ott szokott néha olvasni ilyeneket: Rózsa
Sándor, az uri betyár, meg: Klárka vagy az es-
küvője napján kitagadott menyasszony. Tudja a
hosszu címét valamennyinek. Most azonban nem
jár szórakozáson az esze. Kár volt eszébe jut-
tatni a villanyosváltót. Most görnyedten áll és
fátyolos szemmel bámul végig a hosszú utcán,
szegény Kovács Jancsi, akit már régen Jánossá
avanzsált az élete, sulyos gondok bántják, na-
gyon sulyosak, éppen olyan sulyosak, mint a
többi lecsuszott és csödbement „igazgató urat”.

V. F.